

mhux sempliċement *Kristjan*? L-etimoloġija twassalna biss sa l-istess definizzjoni ta' *Kristjan*. Xejn iktar? U hawn bilfors ikollna nirrikorru lejn it-tradizzjoni tal-poplu. Il-Maltin x'fehmu dejjem li tisser il-kelma *Nisrani*, sempliċi *Kristjan*, jew *Kattoliku* fis-sens shih tal-kelma? Fl-ewwel ittra tiegħi wrejt li l-poplu jagħtiha s-sens ta' *Kattoliku*, u dan ilu jagħmlu tul dawn l-aħhar elfejn sena. Issa, aħna, f'nofs is-seklu għoxrin, xi dritt għandna nġid lill-poplu: "Skuzi, il-kelma *Nisrani* il-kom mijiet ta' snin tagħtuha tifsir hażin. Meta ser tifhmuha darba għal dejjem li *Nisrani* tisser *Kristjan* u mhux *Kattoliku*? Aħna Nsara u l-Protestanti huma Nsara wkoll, u Luteru baqa' *Nisrani* sa l-aħhar!" Bl-ebda mod ma rrid ingħid li aħna għandna tifsir hażin tal-kelma *Nisrani* u la ilna nifhmuha hekk għandna nħalluha sejra. Mhux dan l-argument. Il-Malti mill-bidu ta' tifsir strett lill-kelma *Nisrani* kif strett kien is-sens ta' *Kristjan* sakemm deher tagħlim eretiku meta kellha tiġi misselfa kelma ġdida mill-Grieg kif fissirt qabel. Issa aħna nafu li missirijietna, billi f'it li xejn kienu influwenzati minn dak it-tagħlim qarrieq, żammew l-istess kelma tal-bidu, viz. *Nisrani*, bl-istess tifsir strett; u l-poplu m'ilux il-mijiet tas-snin li beda jisma' l-kelma ġdida ta' *Kattoliku*, u issa li draha f'islienu qed jagħtiha, bidritt kollu, l-istess tifsir ta' *Nisrani*. U aħna, il-mexxejja tiegħu, għandna nobdu, nobdu lill-poplu tagħna, għax f'din il-materja jifhem aktar minna.

U dan b'xi mod kont urejtu qabel, imma ridt infisser li jien wasalt għall-konklużjoni li *Nisrani* ma tisser sempliċement *Kristjan* imma *Kattoliku*, mhux biss għax il-kelma *Nisrani* bdiet tintuża meta l-Maltin bdew jemmnu fi Kristu, imma wkoll għax dik il-Knisja ta' Kristu, *Nisranija*, hi l-istess waħda li l-lum aħna l-Maltin insejnhulha *Kattolika*. "Christianus", għall-kuntrarju, biddlet it-tifsir tagħha f'it wara Kristu. Imma *Nisrani* ma biddlitux għax ma kienx hemm għalfejn kif tixhed il-konvinzjoni tal-poplu. Dan hu l-argument fil-qosor.

Issa din il-kustjoni għandha importanza Prattika. Jekk kitieb ser juża l-kelma *Nisrani*, x'tifsir ser jagħtiha, ta' *Kristjan* u xejn iktar, jew tifsir strett daqs *Kattoliku*? Il-korrispondent iżomm ma' ta' l-ewwel għax sostna, bla ma ipprova, li *Nisrani* tisser *Kristjan* biss. Jiena nżomm ma' tat-tieni għar-raġunijiet li ġibt f'dawn iż-żewġ ittri. Xi hadd, biex ma jintrabatx, jehles mill-kontroversja billi juża *Kristjan* u *Kattoliku*, u l-kelma *Nis-*

rani ma jsemmiha xejn u jaħrabha kemm jista'. Kif sa nsalvaw din il-kelma għażiża ta' *Nisrani*? Għalxejn wiehed jikkwota lil dak jew lill-iehor jekk ma jikkwotax ukoll ir-raġunijiet li għalihom iżomm ma' din u mhux ma' dik l-opinjoni.

Fil-waqt li nringrazzjak, nitlobok,

Tghoddni tiegħek,
GUZI ABELA.

ADDIO, MANWEL!...

Ta' NIKOL BIANCARDI

*Lil Manwel Bugeja, attur magħruf,
nhar is-Serata d'Addio tiegħu fit-
Teatru Manoel, qabel tluqu għall-
Awstralja.*

Konna għadna tfal, Manwel, meta int u jiena
habbejna l-Arti ta' Novelli u shabu.

Kien dat-Teatru xhud: hu li rabbiena.

Żminijiet sbieħ, jaħasra!, li l-lum għabu!.....

Inti ma tixjeh qatt! Fik mijiet sabu
artist padrun tal-ferħ, dwejjaq jew ħniena.
Miegħek il-Musi jibqgħu żgur jilagħbu
għax qalbek qalb żagħżuġha: qatt għajjiena.

U issa sa tħallina..... L-art misjuba
minn Captain Cook qiegħda tistenna lilek.
Addio, Manwel, minn dina l-art maħbuba.

La tinsa qatt iż-żmien li għaddejt magħna
biex aħna ma ninsewx il-ħelu għamilek:
ambaxxatur fidil ta' l-Arti tagħna!.....